

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. november 8.*¹

„Előzetes döntéshozatal — Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 2008/909/IB kerethatározat — 17. cikk — A büntetés végrehajtására irányadó jog — Az elítélt által a kibocsátó államban töltött fogva tartása során végzett munka miatt a büntetés mérséklését előíró végrehajtó állambeli nemzeti szabály értelmezése — A kerethatározatok joghatása — Az összhangban álló értelmezés kötelezettsége”

A C-554/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski gradski sad (szófiaai városi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2014. december 3-én érkezett, 2014. december 15-én kiegészített, 2014. november 25-i határozatával terjesztett elő az

Atanas Ognyanov

ellen,

a **Sofiyska gradska prokuratura**

részvételével

folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, és M. Berger (előadó) tanácselnökök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. január 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviseletében A. Rubio González, meghatalmazotti minőségben,

* * Az eljárás nyelve: bolgár.

¹ — A jelen szöveg kulcskifejezéseket tartalmazó részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.

- a holland kormány képviselőjében M. Bulterman és M. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében G. Eberhard, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében D. Blundell és L. Barfoot, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében R. Troosters, W. Bogensberger és V. Soloveytchik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. május 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés–büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 327., 27. o.; a továbbiakban: 2008/909 kerethatározat) 17. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet egy dán bíróság által Atanas Ognyanovval szemben hozott büntetőítélet elismerése és a kiszabott szabadságvesztés–büntetés Bulgáriában történő végrehajtása iránt folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/909 kerethatározat a tagállamok többségében 2011. december 5-től felváltotta az Európa Tanácsnak az elítélt személyek átszállításáról szóló, 1983. március 21-i egyezményét (Magyarországon kihirdette az 1994. évi XX. törvény), és annak 1997. december 18-i kiegészítő jegyzőkönyvét (Magyarországon kihirdette a 2001. évi LXVII. törvény).
- 4 E kerethatározat (5) preambulumbekkezdése így fogalmaz:

„A büntetőeljárásokban érvényesülő eljárási jogok rendkívül fontos szerepet játszanak az igazságügyi együttműködés terén a tagállamok közötti kölcsönös bizalom biztosításában. A tagállamok közötti, más tagállamok jogi rendszere iránti kölcsönösen érvényesülő különös bizalommal jellemezhető kapcsolatok lehetővé teszik a kibocsátó állam hatóságai által hozott határozatoknak a végrehajtó állam által történő elismerését. Ennélfogva mérlegelni kell az Európa Tanács büntetőítéletek végrehajtására vonatkozó eszközeiben megállapított együttműködés továbbfejlesztését, különösen az olyan esetekben, amikor uniós állampolgárokkal szemben egy másik tagállam szabadságvesztés–büntetést kiszabó ítéletet hozott, vagy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazott. [...]”

- 5 Az említett kerethatározatnak a „Célkitűzés és hatály” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) E kerethatározat célja azon szabályok megállapítása, amelyek értelmében a tagállamok az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében elismernek egy ítéletet és végrehajtják a büntetést.

[...]

(3) Ez a kerethatározat csak a kerethatározat szerinti ítéletek elismerésére és a büntetések végrehajtására alkalmazandó. [...]

[...]”

- 6 A 2008/909 kerethatározatnak „Az ítélet elismerése és a büntetés végrehajtása” című 8. cikke értelmében:

„(1) A végrehajtó állam illetékes hatósága elismeri a [...] részére továbbított ítéletet, és haladéktalanul megteszi a büntetés végrehajtásához szükséges intézkedéseket, kivéve, ha az illetékes hatóság úgy dönt, hogy az elismerés és a végrehajtás megtagadásának 9. cikk szerinti okai valamelyikére hivatkozik.

(2) Amennyiben a büntetés – időtartamát tekintve – nem egyeztethető össze a végrehajtó állam jogával, a végrehajtó állam illetékes hatósága kizárólag abban az esetben dönthet a büntetés átalakításáról, ha az adott büntetés mértéke meghaladja az adott állam nemzeti jogában a hasonló bűncselekményekre előírt maximális büntetést. Az átalakított büntetés mértéke nem lehet alacsonyabb a végrehajtó állam nemzeti jogában a hasonló bűncselekményekre vonatkozóan előírt maximális büntetésnél.

(3) Amennyiben a büntetés – jellegét tekintve – nem egyeztethető össze a végrehajtó állam jogával, az adott állam illetékes hatósága azt a saját jogában hasonló bűncselekményekre alkalmazott büntetésnek vagy intézkedésnek megfelelően átalakíthatja. Az ilyen büntetésnek vagy intézkedésnek a lehető legpontosabban meg kell felelnie a kibocsátó államban kiszabott büntetésnek, és ennek következtében a büntetés nem változtatható pénzbüntetésre.

(4) Az átalakított büntetés nem súlyosbíthatja a kibocsátó államban kiszabott büntetést a büntetési tétel jellege vagy időtartama tekintetében.”

- 7 E kerethatározat „Részleges elismerés és végrehajtás” című 10. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„Amennyiben a végrehajtó állam illetékes hatósága úgy vélekedhet, hogy részben tudja az ítéletet elismerni és a büntetést végrehajtani, mielőtt dönt az ítélet elismerésének és a büntetés végrehajtásának teljes megtagadásáról, egyeztethet a kibocsátó állam illetékes hatóságával megállapodás elérése céljából [...]”

- 8 Az említett kerethatározat 13. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ameddig a büntetés végrehajtása nem kezdődött meg a végrehajtó államban, a kibocsátó állam indokolással együtt visszavonhatja a tanúsítványt a végrehajtó államtól. A tanúsítvány visszavonását követően a végrehajtó állam nem hajtja végre a büntetést.”

- 9 A 2008/909 kerethatározatnak „A végrehajtásra vonatkozó jog” című 17. cikke szerint:

„(1) A büntetés végrehajtását a végrehajtó állam joga szabályozza. Kizárólag a végrehajtó állam hatóságai jogosultak dönteni – a (2) és (3) bekezdésre is figyelemmel – a végrehajtási eljárásokról és az összes, ezekkel kapcsolatos intézkedés meghatározásáról, beleértve a korai [helyesen: előrehozott] vagy feltételes szabadságra bocsátás okait is.

(2) A végrehajtó állam illetékes hatósága a letöltendő szabadságvesztés–büntetés teljes időtartamából levonja az ítéletben kiszabott büntetésből már letöltött szabadságvesztés teljes időtartamát.

(3) A végrehajtó állam illetékes hatósága kérelemre tájékoztatja a kibocsátó állam illetékes hatóságát az esetleges korai vagy feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezésekről. A kibocsátó állam hozzájárulhat az ilyen rendelkezések alkalmazásához vagy visszavonhatja a tanúsítványt.

(4) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a korai [helyesen: előrehozott] vagy feltételes szabadságra bocsátásról hozott határozat meghozatalakor figyelembe vehetik a kibocsátó állam által jelzett nemzeti jog azon rendelkezéseit, amelyek értelmében az érintett személy meghatározott időpontban jogosult korai [helyesen: előrehozott] vagy feltételes szabadságra bocsátásra.”

10 A kibocsátó állam által meghozott és a végrehajtó államhoz továbbított ítélethez tanúsítványt kell csatolni. A 2008/909 kerethatározat I. melléklete tartalmaz egy ilyen tanúsítványmintát.

11 E minta i) pontjának 2. alpontja „[a] büntetés időtartamának részletes jellemzői[re]” vonatkozik. Így a kibocsátó államnak adatokat kell szolgáltatnia egyrészt a büntetés teljes időtartamáról, napokban kifejezve (a tanúsítvány i) pontjának 2.1 alpontja), másrészt az ítéletben kiszabott büntetésből már letöltött szabadságvesztés teljes időtartamáról, napokban kifejezve (e tanúsítvány i) pontjának 2.2 alpontja), harmadrészt pedig a 2.2 alpontban említettektől eltérő okok alapján a büntetés teljes idejéből levonandó napok számáról (a tanúsítvány i) pontjának 2.3 alpontja).

A bolgár jog

12 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e határozat meghozatalának időpontjában a 2008/909 kerethatározatot a bolgár jogba még nem ültették át.

13 A Nakazatelen kodeks (büntető törvénykönyv) 41. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Az elítélt által végzett munkát be kell számítani a büntetés időtartamának mérséklése céljából, minek körében két munkanap háromnapi szabadságvesztésnek felel meg.”

14 A Nakazatelno protsesualen kodeksnek (büntetőeljárásról szóló törvénykönyv, a továbbiakban: NPK) az elítélt személyek átszállítása keretében történő büntetés-végrehajtásra vonatkozó 457. cikkének (4)–(6) bekezdése értelmében:

„(4) Ha az elkövetett bűncselekményre a Bolgár Köztársaság törvénye által kilátásba helyezett szabadságvesztés maximális időtartama alacsonyabb, mint az ítéletben meghatározott időtartam, a bíróság ezen időtartamra mérsékli a büntetést. Ha a Bolgár Köztársaság törvénye nem helyez szabadságvesztést kilátásba az elkövetett bűncselekmény miatt, a bíróság olyan büntetést szab ki, amely a leginkább megfelel az ítéletben kiszabott büntetésnek.

(5) Az előzetes letartóztatás és az ítélethozatal szerinti államban már letöltött büntetés időtartamát le kell vonni, illetve – ha a büntetések eltérnek – figyelembe kell venni a büntetés időtartamának meghatározásánál.

(6) Az ítéletben kiszabott mellékbüntetéseket akkor kell végrehajtani, ha azokat a Bolgár Köztársaság törvényének megfelelő rendelkezései kilátásba helyezik, és ha a végrehajtásukra még nem került sor az ítélethozatal szerinti államban.”

15 A Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) 2013. november 12-i 3/13. sz. értelmező ítélete (a továbbiakban: értelmező ítélet) értelmében az NPK 457. cikkének a büntető törvénykönyv 41. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ítélethozatal szerinti államban az átszállított bolgár elítélt által teljesített közérdekű

munkát a végrehajtó állam illetékes hatóságának figyelembe kell vennie a büntetés időtartamának csökkentésekor, minek körében két munkanap három napi szabadságvesztésnek felel meg, kivéve, ha az ítélethozatal szerinti állam az említett büntetés időtartamát ennek megfelelően már csökkentette.

- 16 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy ez az értelmező ítélet rá nézve kötelező.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy sem a törvény, sem pedig az említett értelmező ítélet nem írja elő azt, hogy a kibocsátó államot tájékoztatni kell, vagy az észrevételeit és belejegyzését kell kérni ahhoz, hogy az illetékes bolgár hatóságok a büntetés időtartamát ily módon csökkenthessék.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 A. Ognyanov bolgár állampolgárt 2012. november 28-i ítéletével a Retten i Glostrup (glostrupi bíróság, Dánia) emberölés és rablás miatt halmazati büntetésül tizenöt év szabadságvesztésre ítélte.
- 19 A. Ognyanov először előzetes letartóztatásban volt Dániában, 2012. január 10-től 2012. november 28-ig, amely időpontban a vele szemben hozott büntető ítélet jogerőre emelkedett.
- 20 Ezt követően 2012. november 28-tól 2013. október 1-jéig, a bolgár hatóságok részére való átadásának időpontjáig Dániában töltötte szabadságvesztés-büntetésének egy részét.
- 21 A. Ognyanov dániai fogva tartása során, 2012. január 23-tól 2013. szeptember 30-ig dolgozott.
- 22 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a dán hatóságok A. Ognyanov bolgár hatóságoknak történő átadásához a 2008/909 kerethatározatot vették alapul. A dán hatóságok a bolgár hatóságoktól tájékoztatást kértek a végrehajtandó büntetéssel és az előrehozott szabadságra bocsátás Bulgáriában alkalmazandó szabályaival kapcsolatban. Ezenkívül a dán hatóságok kifejezetten rámutattak arra, hogy a dán jog nem írja elő a kiszabott szabadságvesztés-büntetés mérséklését az e büntetés végrehajtása során folytatott munkavégzés következményeként.
- 23 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meg nem határozott időpontban a Sofiyska gradska prokuratura (szófiai városi ügyészség, Bulgária) az NPK 457. cikke alapján a kérdést előterjesztő bírósághoz fordult annak érdekében, hogy foglaljon állást az A. Ognyanovval szemben a dán bíróság által hozott ítélet végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben.
- 24 Tekintettel az értelmező ítéletben elfogadott megoldásra, a kérdést előterjesztő bíróságot az foglalkoztatja, hogy A. Ognyanov még letöltendő büntetése időtartamának meghatározásához figyelembe kell-e vennie azt az időt, amely során az elítélt valamely dán börtönben dolgozott. Amennyiben igen, az érintett személy büntetését nem egy év, nyolc hónap, húsz nappal kellene csökkenteni, hanem két év, hat hónap, huszonnégy nappal, ami lehetővé tenné előrehozott szabadulását. Ez a bíróság hozzáfűzi, hogy a 2008/909 kerethatározat nem rendelkezik a büntetés ilyen mérsékléséről.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság a határozatában kifejti azon okokat, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a bolgár jog nem áll összhangban a 2008/909 kerethatározat vonatkozó rendelkezéseivel.
- 26 Ez a bíróság ugyanis elsősorban megállapítja, hogy a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a végrehajtó állam illetékes hatóságai számára annak meghatározását, hogy milyen módon „kell” végrehajtani a szabadságvesztés-büntetést, nem teszi azonban lehetővé számára a

kibocsátó államban már végrehajtott büntetés újbóli jogi értékelését. Így a kérdést előterjesztő bíróság szerint a végrehajtó állam illetékes hatóságai a kibocsátó állam valamely börtönében az elítélt személy által végzett munka alapján nem csökkenthetik a még letöltendő büntetés időtartamát.

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság másodsorban úgy véli, hogy a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (2) bekezdése az elítélt által a kibocsátó államban az átszállításig már letöltött szabadságvesztés-büntetés teljes beszámítására kötelezi a végrehajtó államot, és hogy ez a cél nem érhető el akkor, ha az említett végrehajtó állam illetékes hatóságai rövidebb vagy hosszabb időtartamot számítanak be a kibocsátó állam joga szerint letöltött büntetés időtartamánál. Véleménye szerint így a ténylegesen letöltött szabadságvesztés-büntetésnél hosszabb időtartam beszámítása ellentétben állna ezzel a rendelkezéssel.
- 28 Egyébiránt e bíróság szerint a 2008/909 kerethatározat két további, a büntetés mérséklésének lehetőségét előíró rendelkezése, mégpedig a kerethatározat 8. cikkének (2) bekezdése és 10. cikkének (1) bekezdése, nyilvánvalóan nem alkalmazhatók az előtte folyamatban lévő ügyben.
- 29 Ilyen körülmények között a Sofiyski gradski sad (szófiaiai városi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Lehetővé teszik-e a 2008/909/IB kerethatározat rendelkezései, hogy a végrehajtó állam az átszállításra irányuló eljárásban az alábbiak szerint mérsékelje a kibocsátó állam által kiszabott szabadságvesztés-büntetés időtartamát az e büntetés kibocsátó állambeli letöltésének ideje alatt végzett munka miatt:

- a) A büntetés mérséklése a végrehajtó állam jogának a büntetés végrehajtására a [2008/909] kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdése alapján történő alkalmazásának következménye. Lehetővé teszi-e az említett rendelkezés, hogy a végrehajtó államnak a büntetés végrehajtására vonatkozó jogát már az átszállításra irányuló eljárásban alkalmazzák olyan körülményekre tekintettel, amelyek azon időszakban következtek be, amelyben az elítélt a kibocsátó állam joghatósága alá tartozott (mégpedig a kibocsátó állam büntetés-végrehajtási intézetében foganatosított fogva tartás ideje alatt folytatott munkavégzésre tekintettel)?
- b) A büntetés mérséklésére a [2008/909] kerethatározat 17. cikkének (2) bekezdése szerinti beszámítás alapján kerül sor. Lehetővé teszi-e az említett rendelkezés a kibocsátó állam nemzeti jogában meghatározott fogvatartási időtartamnál hosszabb időszak beszámítását, ha a végrehajtó állam jogát alkalmazzák, és ezáltal jogilag újraértékelik a kibocsátó államban bekövetkezett körülményeket (mégpedig a kibocsátó állam büntetés-végrehajtási intézetében folytatott munkavégzést)?
- 2) Amennyiben a kerethatározat említett vagy egyéb rendelkezései alkalmazandók a büntetés szóban forgó mérséklésére, tájékoztatni kell-e erről a kibocsátó államot, ha kifejezetten kérte ezt, és vonatkozása esetén meg kell-e szüntetni az átszállításra irányuló eljárást? A tájékoztatási kötelezettség fennállása esetén hogyan kell a tájékoztatást elvégezni – általánosan és elvontan az alkalmazandó jogra vonatkozóan, vagy a konkrét elítélt esetében az adott bíróság által elvégzendő konkrét mérséklésre vonatkozóan?
- 3) Amennyiben a Bíróság azt állapítja meg, hogy a [2008/909] kerethatározat 17. cikke (1) és (2) bekezdésének rendelkezései nem teszik lehetővé, hogy a végrehajtó állam a nemzeti joga alapján mérsékelje a büntetést (a kibocsátó államban végzett munka miatt), úgy összhangban áll-e az európai joggal a nemzeti bíróság arra vonatkozó döntése, hogy mégis alkalmazza a nemzeti jogát, mert az kedvezőbb, mint [e] kerethatározat 17. cikke?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 30 Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az akként értelmezett nemzeti szabály, hogy a végrehajtó állam mérsékelheti az elítélt büntetését az általa a kibocsátó államban a fogva tartás során végzett munka miatt, jóllehet ez utóbbi állam illetékes hatóságai ezen állam joga szerint a büntetést ily módon nem mérsékelhetik.
- 31 E kérdés megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szöveggörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2015. július 16-i Lanigan-ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 35. pont).
- 32 A 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) és (2) bekezdését illetően meg kell jegyezni, hogy bár e cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a büntetés végrehajtását a végrehajtó állam joga szabályozza”, nem tisztázza azonban, amint azt a főtanácsnok az indítványának 63. pontjában megjegyzi, hogy a büntetés attól kezdődő végrehajtásáról van-e szó, hogy a kibocsátó államban meghozták az ítéletet, vagy csak az érintett személy végrehajtó államba való átszállításától kezdődően.
- 33 A 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (2) bekezdése pedig meghatározza, hogy „[a] végrehajtó állam illetékes hatósága a letöltendő szabadságvesztés-büntetés teljes időtartamából levonja az ítéletben kiszabott büntetésből már letöltött szabadságvesztés teljes időtartamát”. Ez a rendelkezés, amely abból az előfeltevésből indul ki, hogy az elítélt személy a büntetésének egy részét az átszállítást megelőzően a kibocsátó államban töltheti le, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a végrehajtó állam az elítélt által a kibocsátó államban történő fogva tartása során végzett munkára tekintettel mérsékelheti-e a büntetést.
- 34 Figyelembe kell tehát venni a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének szöveggörnyezetét. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ez a cikk a kerethatározatnak „Az ítéletek elismerése és a büntetések végrehajtása” című II. fejezete alatt található. Ez, a 4–25. cikkeket felölelő fejezet egy sor elvet rögzít, mégpedig időrendi sorrendben.
- 35 Elsősorban, amint azt a főtanácsnok az indítványának 100. pontjában megállapítja, a 2008/909 kerethatározat 4–14. cikke rögzíti azokat a szabályokat, amelyeket a tagállamoknak az elítélt átszállítása érdekében kell alkalmazniuk. Így e kerethatározat 4–6. cikke először is megállapítja az ítélet és a tanúsítvány végrehajtó államnak való továbbítására vonatkozó szabályokat. Ezt követően az említett kerethatározat 7–14. cikke tartalmazza az ítélet elismerésére vonatkozó döntésre és a büntetés végrehajtására vonatkozó döntésre alkalmazandó elveket.
- 36 Különösen, ugyanezen kerethatározat 8. cikke szigorú feltételeket szab a kibocsátó államban hozott büntető ítéletnek a végrehajtó állam illetékes hatóságai által történő átalakítására, amely feltételek így az említett hatóságokat terhelő azon elvből eredő kötelezettség alóli egyetlen kivételt képezik, amely szerint a részére továbbított ítéletet el kell ismernie, és a büntetést végre kell hajtania, amelynek időtartama és jellege megfelel az e kibocsátó államban hozott ítéletben meghatározottaknak.
- 37 Ezenkívül a 2008/909 kerethatározat 13. cikkéből kitűnik, hogy a kibocsátó állam mindaddig megőrzi büntetés-végrehajtási hatáskörét, amíg „a büntetés végrehajtása nem kezdődött meg a végrehajtó államban”.

- 38 Másodsorban, a 2008/909 kerethatározat 15. cikke rögzíti az elítélt személy átszállítására vonatkozó szabályokat, a 16. cikk pedig különleges rendelkezéseket tartalmaz az elítélt személy másik tagállam területén történő átmenő szállítására vonatkozóan.
- 39 A 2008/909 kerethatározat 17. cikke az azt megelőző rendelkezések folytatásának bizonyul, mivel megállapítja a büntetés végrehajtására attól az időponttól kezdve vonatkozó elveket, hogy az elítélt személyt a végrehajtó állam illetékes hatóságaihoz átszállították.
- 40 Ebből következik, hogy a 2008/909 kerethatározat 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy csakis a kibocsátó állam joga alkalmazandó – beleértve a büntetés esetleges mérséklésének kérdését – a büntetés azon részére, amelyet az elítélt személy ezen állam területén töltött le a végrehajtó államba történő átszállításáig. Ez utóbbi állam joga azonban a büntetésnek csakis az e személy által a végrehajtó állam területére történő átszállítását követően még letöltendő részére alkalmazandó.
- 41 Ez az értelmezés a 2008/909 kerethatározat I. mellékletében található tanúsítványmintából is következik.
- 42 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy e tanúsítványminta olyan formanyomtatványnak minősül, amelyet a kibocsátó állam illetékes hatóságának kell kitöltenie, majd azt a büntető ítélettel együtt továbbítani a végrehajtó állam illetékes hatóságának. A 2008/909 kerethatározat 8. cikkének (1) bekezdése szerint a végrehajtó állam illetékes hatósága azon információk alapján ismeri el a büntető ítéletet, amelyeket a kibocsátó állam illetékes hatóságai e tanúsítványban közöltek.
- 43 A tanúsítványmintának a büntetés időtartamával kapcsolatban megosztandó részletekre vonatkozó i) pontjának 2.2 alpontjából az következik, hogy a kibocsátó állam köteles napokban megjelölni az ítéletben kiszabott büntetésből már letöltött szabadságvesztés teljes időtartamát. E minta i) pontjának 2.3 alpontjában a kibocsátó államnak meg kell jelölnie a minta 2.2 pontjában említettektől eltérő okok alapján a büntetés teljes idejéből levonandó napok számát. Ezen „eltérő okok” nem kimerítő felsorolását szintén a minta i) pontjának 2.3 alpontja tartalmazza, amelyek között szerepel az ítélet tekintetében már megadott közkegyelem vagy kegyelmi intézkedés. Így, amint a főtanácsnok az indítványának 116. pontjában megállapítja, ezen i) pont 2.3 pontja lehetővé teszi a kibocsátó állam számára, hogy további információkat tüntessen fel, amennyiben a konkrét körülmények – mint például az elítélt személy által a fogva tartás során végzett munka – már a büntetés mérséklését eredményezték.
- 44 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy azt megelőzően, hogy a végrehajtó állam elismerné a büntető ítéletet és az elítélt személyt átszállítanák ezen államba, a kibocsátó állam feladata a területén letöltött fogva tartás idejéhez fűződő büntetésmérséklés meghatározása. Csakis a kibocsátó állam hatáskörében áll az, hogy a büntetést az átszállítást megelőzően végzett munka alapján mérsékelje, és hogy adott esetben a 2008/909 kerethatározat 4. cikkében meghatározott tanúsítványban jelezze ezt a mérséklést a végrehajtó állam felé. Ennélfogva a végrehajtó állam visszaható hatállyal nem helyettesítheti saját büntetés-végrehajtási jogával és különösen a büntetések mérséklésére vonatkozó nemzeti jogszabályaival a kibocsátó állam jogát a büntetés azon részét illetően, amelyet az elítélt személy ez utóbbi állam területén már letöltött.
- 45 A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett iratokból az következik, hogy A. Ognyanovnak az illetékes bolgár hatóságokhoz való átszállításakor a dán hatóságok kifejezetten megjelölték, hogy a dán jog nem teszi lehetővé a szabadságvesztés-büntetésnek az elítélt személy által a fogva tartása során végzett munka miatti mérséklését. Következésképpen a végrehajtó állam olyan illetékes hatósága, mint a kérdést előterjesztő bíróság, a büntetés végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben nem mérsékelheti a büntetést a büntetés azon részére vonatkozóan, amelyet az elítélt személy a kibocsátó állam területén töltött le, amennyiben a kibocsátó állam illetékes hatóságai a nemzeti joguknak megfelelően nem mérsékeltek a büntetést.

- 46 Egy ezzel ellentétes értelmezés végeredményben a 2008/909 kerethatározat célkitűzéseit veszélyeztethetné, amelyek között szerepel többek között a kölcsönös elismerés elve, amely a kerethatározatnak az EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezett (1) preambulumbekzdése értelmében az Európai Unión belül a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokköve” (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 79. pont).
- 47 E tekintetben a 2008/909 kerethatározat (5) preambulumbekzdése hangsúlyozza, hogy ez az együttműködés a tagállamok közötti, az egymás igazságszolgáltatási rendszere iránti, kölcsönösen érvényesülő különös bizalmon alapul.
- 48 Márpedig az, hogy a végrehajtó állam valamely nemzeti bírósága a nemzeti jogával összhangban – a valamely bírósága által hozott büntetőítélet elismerését és az elítélt személy végrehajtó államba történő átszállítását követően – mérsékli a büntetést a büntetés azon részére vonatkozóan, amelyet az elítélt a kibocsátó állam területén már letöltött, jóllehet a kibocsátó állam illetékes hatóságai a saját nemzeti joguk alapján ilyen mérséklést nem alkalmaztak, megingatná a tagállamok közötti, az egymás igazságszolgáltatási rendszere iránti, kölcsönösen érvényesülő különös bizalmat.
- 49 Egy ilyen helyzetben ugyanis a végrehajtó állam nemzeti bírósága tehát visszaható hatállyal alkalmazná a nemzeti jogát a büntetés azon részére vonatkozóan, amelyet az elítélt a kibocsátó állam területén letöltött. Ily módon felülvizsgálná a fogva tartás ezen államban letöltött időszakát, ami ellentétben állna a kölcsönös elismerés elvével.
- 50 Egyébiránt a 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy az ítélet elismerése és a büntetés végrehajtása más tagállamban, mint amely ezt az ítéletet kihirdette, az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítését szolgálja. Ennélfogva a kölcsönös elismerés elvének figyelmen kívül hagyása ezt a célkitűzést is veszélyeztetné.
- 51 A fenti megállapítások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az akként értelmezett nemzeti szabály, hogy a végrehajtó állam mérsékelheti az elítélt büntetését az általa a kibocsátó államban a fogva tartás során végzett munka miatt, jóllehet ez utóbbi állam illetékes hatóságai ezen állam joga szerint a büntetést ily módon nem mérsékelhetik.

A második kérdéstről

- 52 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében arra vár választ, hogy amennyiben a 2008/909 kerethatározat 17. cikke lehetővé teszi a végrehajtó állam illetékes hatósága számára a büntetés olyan mérséklését, mint amelyről az alapügyben szó van, a büntetés azon részére vonatkozóan, amelyet az elítélt személy a kibocsátó állam területén már letöltött, a végrehajtó államnak e mérséklésről tájékoztatnia kell-e a kibocsátó államot, ha ezt kifejezetten kérte. Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné tudni, hogy milyen jellegű információkat kellene közölnie.
- 53 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdést nem kell megvizsgálni.

A harmadik kérdéstről

- 54 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely nemzeti bíróság olyan nemzeti szabályt alkalmaz, mint amelyről az alapügyben szó van, jóllehet az ellentétben áll a 2008/909 kerethatározat 17. cikkének (1) és (2) bekezdésével amiatt, hogy ez a nemzeti szabály enyhébb, mint az uniós jog említett rendelkezése.

- 55 Először is hangsúlyozni kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által az enyhébb büntető törvény visszaható hatályú alkalmazására való hivatkozás azon az előfeltevésen nyugszik, hogy a bolgár jog – különösen e jognak a büntetés mérséklésére vonatkozó szabályai – arra az időszakra is alkalmazandók, amelyet A. Ognyanov Dániában töltött fogva tartásban a Bulgáriába történő átszállításáig. Márpedig, amint az első kérdésre adott válaszból kitűnik, ez az előfeltevés téves.
- 56 Ennek tisztázását követően meg kell továbbá jegyezni, hogy ellentétben azzal, amit a kérdést előterjesztő bíróság és az Európai Bizottság sugalmazni látszik, a 2008/909 kerethatározat nem rendelkezik közvetlen hatállyal. Ezt a kerethatározatot ugyanis az Unió harmadik pillére, mégpedig az EU 34. cikk (2) bekezdésének b) pontja alapján fogadták el. Márpedig ez a rendelkezés előírja egyrészt, hogy a kerethatározatok az elérendő célokat illetően kötelezőek a tagállamokra, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyják, másrészt pedig, hogy a kerethatározatoknak nincs közvetlen hatályuk.
- 57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Szerződésekhez csatolt, az átmeneti rendelkezésekről szóló (36.) jegyzőkönyv 9. cikke értelmében az uniós intézmények, szervek és hivatalok által az EU-Szerződés alapján a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt elfogadott jogi aktusok joghatása mindaddig fennmarad, amíg azokat a Szerződések alapján hatályon kívül nem helyezik, semmisnek nem nyilvánítják, vagy nem módosítják. Mivel a 2008/909 kerethatározatot nem helyezték hatályon kívül, nem nyilvánították semmisnek vagy nem módosították, továbbra is kifejti joghatásait az EU 34. cikk (2) bekezdésének b) pontja értelmében.
- 58 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, bár a kerethatározatoknak az EU 34. cikk (2) bekezdésének b) pontja értelmében nincs közvetlen hatályuk, kötelező jellegük miatt a nemzeti hatóságok és különösen a nemzeti bíróságok mégis kötelesek a nemzeti jogot a kerethatározatnak megfelelően értelmezni (lásd: 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge-ítélet, C-42/11, EU:C:2012:517, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 59 A nemzeti jog alkalmazásakor tehát az ennek értelmezésére hivatott nemzeti bíróságok azt kötelesek a lehető legteljesebb mértékben úgy értelmezni, hogy figyelembe veszik a kerethatározat szövegét és célját, annak érdekében, hogy megvalósuljon az ez utóbbival elérni kívánt eredmény. A nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének e követelménye ugyanis az EUM-Szerződés rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (lásd: 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge-ítélet, C-42/11, EU:C:2012:517, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Továbbá az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ennek meghozatalakor a 2008/909 kerethatározatot még nem ültették át a bolgár jogba, jóllehet e kerethatározat 29. cikke értelmében az átültetésnek 2011. december 5-ig meg kellett volna történnie.
- 61 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság köteles tiszteletben tartani az összhangban álló értelmezés elvét e kerethatározat átültetésére előírt határidő lejártát követően (lásd analógia útján: 2006. július 4-i Adeneler és társai ítélet, C-212/04, EU:C:2006:443, 115. és 124. pont).
- 62 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy az összhangban álló értelmezés elvének vannak bizonyos korlátai.
- 63 Így az általános jogelvek, különösen a jogbiztonság elve és a visszaható hatály tilalma, korlátozzák a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy a belső jog irányadó szabályainak értelmezésekor és alkalmazásakor figyelembe vegye a kerethatározat tartalmát (lásd: 2005. június 16-i Pupino-ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 44. pont; 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge-ítélet, C-42/11, EU:C:2012:517, 55. pont).

- 64 Ezekkel az elvekkel ellentétes többek között, ha e kötelezettség a kerethatározat alapján, a tagállamban a végrehajtása érdekében elfogadott törvénytől függetlenül, a kerethatározat rendelkezéseit megsértő személyek büntetőjogi felelősségének kimondását vagy súlyosítását eredményezné (lásd: 2005. június 16-i Pupino-ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 45. pont).
- 65 Mindazonáltal a jelen ügyben az összhangban álló értelmezés kötelezettsége azt jelentené, hogy A. Ognyanov büntetése a bolgár jog értelmében nem mérsékelhető a fogva tartás Dániában letöltött időszakában végzett munka miatt, ugyanis ez az időszak ezen tagállam kizárólagos hatáskörébe tartozik. Ezzel szemben nem eredményezné A. Ognyanov büntetőjogi felelősségének megállapítását vagy súlyosítását, sem pedig a Retten i Glostrup (glostrupi bíróság) által 2012. november 28-án hozott ítéletben kiszabott büntetés időtartamának az elítélt terhére történő módosítását.
- 66 Az összhangban álló értelmezés kötelezettsége megszűnik akkor is, ha a nemzeti jog nem alkalmazható oly módon, hogy az a kerethatározatban meghatározottal összhangban álló eredményre vezessen. Másként fogalmazva, az összhangban álló értelmezés elve nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául. Mindazonáltal ez az elv megköveteli, hogy a nemzeti bíróság adott esetben a teljes nemzeti jogot figyelembe véve mérlegelje, hogy alkalmazható-e úgy a nemzeti jog, hogy ne vezessen a kerethatározatban előírttal ellentétes eredményre (lásd: 2005. június 16-i Pupino-ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 47. pont; 2012. szeptember 5-i Lopes Da Silva Jorge-ítélet, C-42/11, EU:C:2012:517, 55. és 56. pont).
- 67 Ebben az összefüggésben pontosítani kell, hogy az összhangban álló értelmezés követelménye a nemzeti bíróságok, köztük a legfelsőbb bíróságok, azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a nemzeti jognak valamely irányelv céljaival összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul (lásd analógia útján: 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 33. pont; 2016. július 5-i Ognyanov-ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 35. pont).
- 68 A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett iratokból az következik, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabály, amely szerint az átszállított bolgár elítélt által a kibocsátó államban végzett közérdekű munkát a végrehajtó állam illetékes hatóságának a büntetés mérséklése szempontjából be kell számítani, az NPK 457. cikke (5) bekezdésének a büntető törvénykönyv 41. cikke (3) bekezdésével összefüggésben álló, azon értelmezéséből ered, amelyet a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) az értelmező ítéletben fogadott el.
- 69 Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság az alapügyben nem vélheti úgy joggal, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés uniós joggal összhangban álló értelmezése már önmagában azért lehetetlen, mert ezt a rendelkezést a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) az uniós joggal összhangban nem álló módon értelmezte (lásd ebben az értelemben: 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 34. pont).
- 70 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben köteles a 2008/909 kerethatározat teljes érvényesülését akként biztosítani, hogy szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőzi a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) értelmezése szerinti alkalmazását, mivel ezen értelmezés nem egyeztethető össze az uniós joggal (lásd ebben az értelemben: 2016. július 5-i Ognyanov-ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 36. pont).
- 71 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak a nemzeti jog szabályainak összességét figyelembe kell vennie, és azt – amennyire csak lehetséges – a 2008/909 kerethatározattal összhangban kell értelmeznie az ebben meghatározott cél eléréséhez, és szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőznie kell a végső fokon eljáró nemzeti bíróság által elfogadott értelmezést, amennyiben ez az értelmezés nem egyeztethető össze az uniós joggal.

A költségekről

72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés-büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 17. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az akként értelmezett nemzeti szabály, hogy a végrehajtó állam mérsékelheti az elítélt büntetését az általa a kibocsátó államban a fogva tartás során végzett munka miatt, jöllehet ez utóbbi állam illetékes hatóságai ezen állam joga szerint a büntetést ily módon nem mérsékelhetik.
- 2) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak a nemzeti jog szabályainak összességét figyelembe kell vennie, és azt – amennyire csak lehetséges – a 2009/299 kerethatározattal módosított 2008/909 kerethatározattal összhangban kell értelmeznie az ebben meghatározott cél eléréséhez, és szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőznie kell a végső fokon eljáró nemzeti bíróság által elfogadott értelmezést, amennyiben ez az értelmezés nem egyeztethető össze az uniós joggal.

Aláírások